

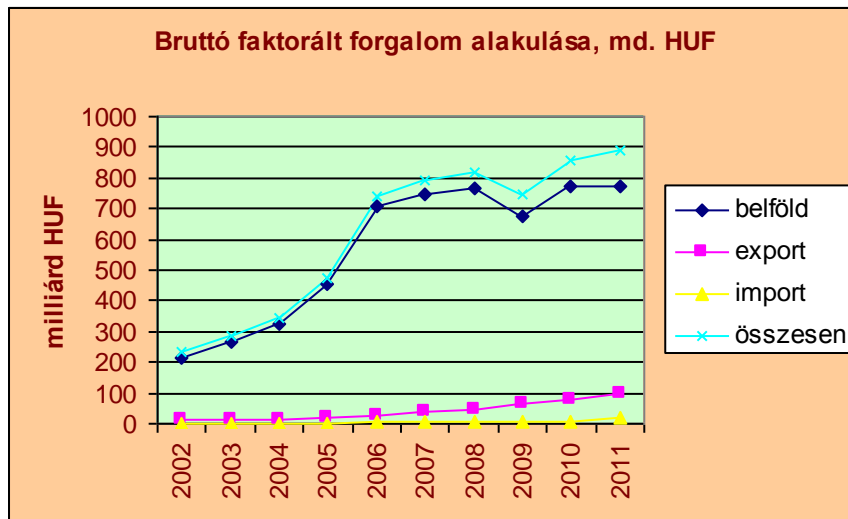
## A faktoring piac 2011-ben, 2012. évi fejlődési kilátások, célok, törekvések

(Összeállítás a Magyar Faktoring Szövetség 2012. február 17.-i sajtótájékoztatójához.)

### A hazai faktoring piac fejlődése 2011-ben<sup>1</sup>

2011-ben a Magyar Faktoring Szövetséghez tartozó faktorcégek és bankok több mint 3000 vállalkozástól 888 milliárd forint értékben vásároltak követeléseket, amely 3,3 %-kal múlja felül a 2010. évi volument. A tagvállalatok összességében és éves átlagban több mint 113,3 milliárd Ft-tal finanszírozták az ügyfeleiket.

(1. diagram)



A régiós környezetünkhöz képest súlyos válságtünetekkel küszködő magyar gazdaság 2011. évi lassulása, és a KKV mikro- és kisvállalati szektor tevékenységének további zsugorodása nyomot hagyott a faktoring piac tavalyi alakulásán is. A 2010 évi 18%-os növekedés után a 2011-es év optimista várakozásokkal indult, ám az első negyedévi 14%-os növekedés félévre 8%-ra, a harmadik negyedévre 4%-ra lassult. A romló trendekhez képes elért több mint 3%-os növekedés ugyan alatta marad a várakozásoknak, de a faktoring forgalom szerény mértékben így is bővült.

#### *Belföldi, nemzetközi faktoring*

A forgalom növekedése egyértelműen a nemzetközi faktoring dinamikus bővülésének köszönhető, mert miközben a belföldi forgalom növekedése stagnált, addig a nemzetközi faktoring összességében 30%-kal nőtt. A magyar vállalkozások 96,7 milliárd Ft összegű exportkövetelést faktoráltattak, amely 22%-kal magasabb, mint 2010-ben. Az import faktoring – azaz amikor egy külföldi cég magyar vállalattal szembeni követelését engedményezi a magyarországi faktorra – 17,6 milliárd Ft-ot tett ki, amely közel duplája az előző évinek. A nemzetközi faktoring forgalom immár 13%-át teszi ki a teljes forgalomnak, ami megfelel, sőt kissé felette is van az európai átlagnak. Az export - az európai piacok kedvezőbb helyzete és a Ft árfolyama miatt – a fő kitörési pontok egyike a vállalati szektor számára. Az évek óta dinamikus bővülő nemzetközi faktoring azt igazolja, hogy a faktoringot a

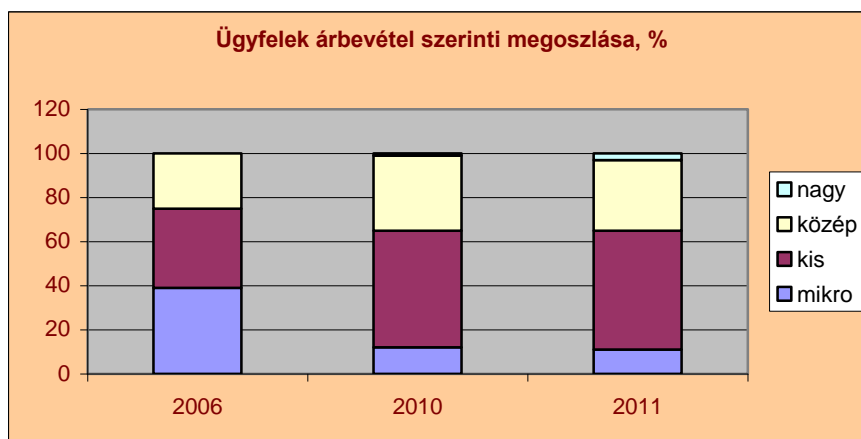
<sup>1</sup> Adatok forrása: MFSZ statisztika

vállalkozások egyre nagyobb mértékben használják az export lebonyolításhoz, mert forrást biztosít az export tevékenységhez, segítséget nyújt a külföldi követelések érvényesítésében, nemfizetések elleni biztosításában, és mindezzel lehetővé teszi, hogy a magyar exportőr a célországi konkurensekkel szemben is versenyképes ajánlattal lépjen piacra. A magyarországi kockázatok növekedését jelzi, hogy a külföldi cégek magyarországi exportjuknál egyre nagyobb mértékben támaszkodnak a belföldi faktorok nyújtotta biztonságra.

### Ügyfél szegmentáció

A faktoringot igénybe vevő vállalkozások száma és összetétele jelentősen megváltozott a válság előtti állapotokhoz képest. Az új arányok 2011-ben már nem változtak lényegesen és a faktoringot igénybe vevők száma (kb. 3050 cég) is stagnált. Általános trend, hogy a hitelezési lehetőségek beszűkülésével egyre nagyobb vállalkozások élnek a faktoring lehetőségével, ugyanakkor a korábbi közepes vállalkozások kisvállalkozásokká zsugorodnak, a mikrovállalkozások pedig kényszerűen kiszorulnak a faktoring piacáról. A mikrovállalkozások korábbi 40%-os részaránya 2010-ben 12%-ra zuhan, 2011-ben további 1% csökkenés volt tapasztalható. A középvállalkozások részaránya a 2010. évi 34%-ról 32%-ra mérséklődött, míg a kisvállalkozások és a nagyvállalatok részesedése a teljes forgalomból 1-1%-kal nőtt.

(2. diagram)

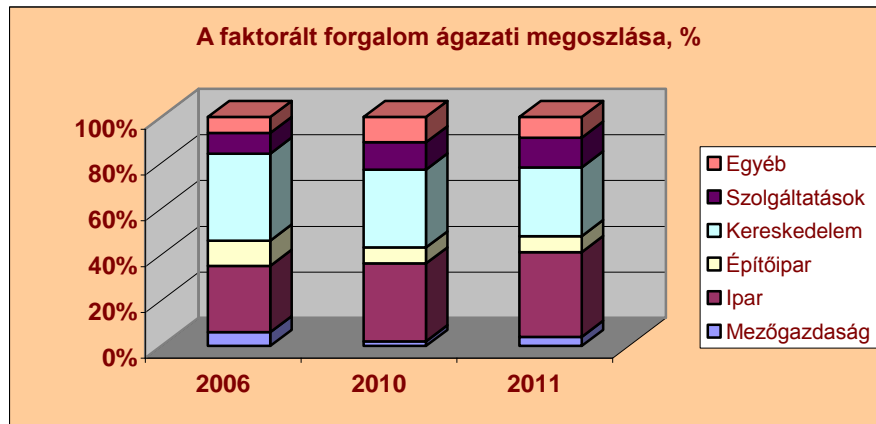


### Ágazati megoszlás

A faktorált követelések ágazati megoszlásának változása követi az ágazatok nemzetgazdasági arányainak változását. 2006-ban a kereskedelemben tevékenykedő cégek alkották e szolgáltatás derékhadát. 2011-re az iparban tevékenykedő ügyfelek 2010-hez képest további 8 %-kal növelték részesedésüket és 37 %-os részesedéssel már megelőzték a kereskedelmi követelések faktoring volumenét, amelynek részaránya 8%-kal csökkent. A kereskedelmi követelések faktoringja kevesebb, mint 1/3-a a teljes faktoring forgalomnak (30%). Nő a faktorált szolgáltatási követelések aránya is.

A tavalyi évhez hasonlóan alacsony szinten stagnál az építőipar, mint a válság által leginkább sújtott tevékenység. Az építőipari vállalkozások alacsony részesedését nemcsak az építőipari beruházások zsugorodása okozza, hanem az ágazatot jellemző pénzügyi kockázat növekedése és a szabályozási disszonanciák is. Ez azért is nagyon sajnálatos, mert a körbetartozások visszaszorításában – ami erre az ágazatra meghatározó módon jellemző - a faktoring jelentős szerepet tudott volna vállalni, ha ezt jogszabály módosítással a kormányzati partnerek segítették volna. Az építőipar stagnálása és a beruházások visszaesése miatt a korábban jelentős arányt képviselő vas- és acélipari termelők és kereskedők részaránya is drámaian csökkent a faktorcégek ügyfélkörében.

(3. diagram)



#### *Factoring iparági sajátosságok, kockázatok*

Az elhúzódó válság és a magyar gazdaság rossz állapota sajátos módon csapódik le a factoring szakma területén. Míg korábban az állammal, önkormányzatokkal, ezek vállalataival szembeni követelések kockázata vitán felül állt, ezek a követelések mára a legmagasabb kockázatokat képviselik. A fizetési határidők is ezen a területen hosszabbodtak, míg a verseny piacon a vállalatok közötti fizetési határidő csökkenő tendenciájú. A faktorok által „mért” átlagos fizetési időszak a számla kibocsátását követően 71 nap.

A faktorok finanszírozási veszteségei 2011-ben a válság és a magas csőd kockázatok ellenére kedvezően alakultak és a válság előtti szint alá csökkentek, ami részben a piacok tisztulásával, részben a faktorok körültekintő vállalásával és behajtási eljárásainak hatékonyságával is magyarázható. A visszeresetes – tehát a követelést átruházó cég visszavásárlási kötelezettségét kikötő – factoring aránya 60%-ról, 62% fölé nőtt, ami részben az állami háttérű vevők korlátozott kockázatviselési képességének, részben a követelésbiztosítók változatlanul óvatos üzletpolitikájának is köszönhető. A finanszírozás mellett a nem fizetés kockázatát is vállaló visszereset nélküli factoring aránya annak ellenére csökkent, hogy a piac növekedését biztosító, és 30%-os növekedést felmutató nemzetközi factoring teljes egészében ebbe a factoring termék kategóriába tartozik.

#### *Finanszírozási volumen*

A követelésvásárláson keresztül a faktorcégek éves átlagban 113 milliárd Ft finanszírozási állománnyal finanszírozták ügyfeleiket. Ez kb. 6%-kal kevesebb pénzmennyiséget jelentett a vállalkozásoknak 2010-hez képest. A csökkenés részben a piaci szegmensben rövidülő fizetési határidőknek és a gyorsabb pénzforgásnak tudható be.

A bankok és szövetkezeti hitelintézetek által a tavalyi év során a KKV számára nyújtott éven belüli hitelállományának alakulásáról 2011 egészére még nem állnak rendelkezésre adatok, de a 2011. I-III. negyedévi<sup>2</sup> statisztika szerint a rövid lejáratú hitelállomány az előző év azonos időszakához viszonyítva mintegy a felére csökkent. Ez arra enged következtetni, hogy 2011-ben továbbra is a factoring volt az egyetlen vállalkozásfinanszírozási forma, amely növelte a KKV körnek nyújtott finanszírozás volumenét. A Szövetség becslése szerint a tagok által kihelyezett éves állomány meghaladja a **KKV-k által felvett, éven belüli banki hitelállomány 10%-át.**

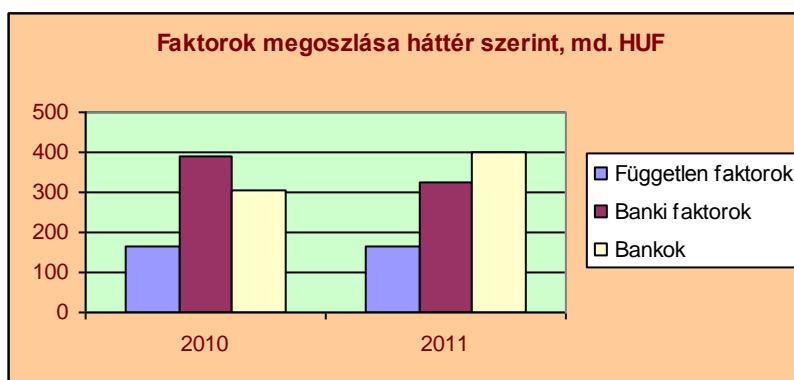
<sup>2</sup> Forrás: PSZÁF statisztika

### Verseny, piaci koncentráció

2011-ben a Magyar Faktoring Szövetség tagsága (privát faktorcégek, bankok és bank faktorok) a faktorszakma szereplőinek meghatározó részét (mintegy 85-90 %-át) reprezentálták.

A faktoring piacán a bankok aktivitása megnőtt: növelték kihelyezéseiket, faktort vásároltak vagy faktorcégüket a bankba vonták be. Emiatt a bankok részesedése a statisztikailag mért piacból 45%-ra nőtt, míg a banki faktorok részesedése kismértékben csökkent. Összesített forgalmuk aránya azonban nem változott, a teljes forgalom 81%-át képviselik. A privat faktorcégeknek - annak ellenére, hogy refinanszírozási forráshoz jutásuk nehezebb, és többen felfüggesztették tevékenységüket, így számuk is csökkent - nem csökkent a piaci tortából való részesedésük. Ez jól mutatja a független cégek életképességét és piaci lehetőségeit is. Mindazonáltal az első 5 piaci szereplő – amelyek között egy speciális privat faktorcég van - a piac 77%-át tudhatja magáénak.

(4. diagram)



Ez a koncentrációs szint megfelel az európai arányoknak, és nem csökkenti a versenyt a piacon, amely a válság ellenére jelentős maradt. Sőt a megfelelő minőségű vevőkörrel rendelkező cégekért a verseny élesedett, amely érezhető az árak alakulásán is. A faktorok által felszámolt kamatfelárak és költségek 2011-ben tovább csökkentek, ami a faktoron realizálható árbevétel csökkenésével is járt. Emiatt a faktorok többsége költségracionalizálásra, munkatársak elbocsátására – néhány kisebb privat cég esetében a cég bezárására - is rákényszerült.

### Összegzés

Összefoglalva a 2011. évi piaci történéseket, a hazai faktoring piac mérsékelt ütemű bővülése eltérő hatások eredőjeként valósult meg:

- Az ügyfelek száma stagnált, miközben összetétele jelentősen változott. Nagy számban kiestek a mikrovállalkozások, helyükre kisebb számban és egyelőre nem sokkal nagyobb volumenben közép-, és nagyméretű vállalkozások léptek be.
- A forgalom növekedését részben az tette lehetővé, hogy megváltozott a bankok faktoringhoz való hozzáállása. A korábban nem ismert, vagy tiltott faktoringból, túrt és manapság már szívesen látott pénzügyi termék lett, amely a vállalkozások egy részénél a folyószámlahitel valódi alternatívájává lett. Ugyanakkor a szemléletváltás azért nem hozott átütő sikert, mert e pénzügyi szolgáltatást piaci áron igénybe venni képes vállalkozások száma korlátozott.

A faktoring elismertsége és elfogadottsága az elmúlt évtizedben jelentős fejlődésen ment keresztül. A pénzügyi technika előnyeit a válság tovább erősítette, és így lassan átértékelődnek a faktorhoz kapcsolódó korábbi negatív asszociációk. A „faktoring az utolsó mentővár” kijelentés is átértékelődik.

Korábban ez a kijelentés egyértelműen azt jelentette, hogy a vállalkozás rosszabbodó helyzetében alkalmatlanná vált banki hitelfelvételre. Ma, amikor a banki hitelezés extrém módon beszűkül, és már a jó vállalatok sem bízhatnak könnyű hitelezésben, a faktoring finanszírozó képessége különös értéket képvisel. Az utolsó eszközök egyike, amelyen keresztül a pénzügyi rendszerből pénz nyerhető ki. A tavalyi év is azt bizonyította, hogy **a faktoring sok vállalatot segít át a válság nehézségein nem csak a likviditás fenntartásán keresztül, de a magas színvonalú követeléskezelésben és a vevői kockázatok helyes felmérésében való közreműködéssel is.**

A finanszírozási igények kielégítésére azért is jó megoldás a faktoring, mert **a faktoringgal elérhető likviditás automatikusan együtt nő a növekvő forgalommal anélkül, hogy biztosítéki céllal megterhelné a vállalkozások vagyont. Így a vállalkozás meg tudja oldani forgóeszköz finanszírozási feladatait, javítja értékesítési feltételeit, versenyképességét és nincs akadálya annak, hogy megvalósítsa a piaci adaptációhoz szükséges és tervezett műszaki fejlesztéseket.**

### **Célok, törekvések 2012-ben**

A Magyar Faktoring Szövetség fő törekvése a tavalyival azonos: Az eddigieknél is indokoltabbnak látjuk, hogy elinduljon egy kedvezményes finanszírozási kondíciókkal működtetett faktoring program az Új Széchenyi Terv keretén belül.

A magyar gazdaság növekedésével, munkahely megtartó illetve teremtő képességével kapcsolatos elvárások 2011-ben nem teljesültek a kellő mértékben és a kilátások 2012-re sem mutatnak kedvező előjeleket. Az elhúzódó válság a gazdaság alapját képező, és a **legjelentősebb foglalkoztatást biztosító mikro-, és KKV szektort érinti a legnagyobb mértékben.** A tapasztalatok indokoltá teszik az állami gazdaságélénkítő programok – különösen a mikro-, KKV szektor fejlesztését támogató programok – újragondolását és új, kis költségű, de jelentősebb hatást kiváltó eszközök bevezetését.

Ahogy a statisztikai adatok is bizonyítják, a mikro-, és kisvállalkozások drámai módon szorulnak ki a finanszírozási lehetőségekből. Ennek oka nagy részben az emelkedő alapkamat és a refinanszírozási felárak növekedése miatt dráguló finanszírozási költségek. **Meggyőződésünk, hogy ennek a folyamatnak a megfordítása nemzetgazdaság elemi érdeke.**

**2012-ben a bankok hagyományos hitelezői aktivitása – az ismert okok miatt – továbbra is csökkenni fog. A hitelhez képest jelentősen eltérő kockázati tényezők miatt vállalkozói finanszírozási igények kielégítésére a bankok is faktoringban látják az egyik kitörési pontot. Ez tovább növeli a támogatott faktoring jelentőségét és fokozza a gazdasági fejlődésre gyakorolt hatását.**

Az általunk javasolt konstrukció (Széchenyi Növekedés Faktoring) olyan gazdaságpolitikai célokat segítené, mint:

- a beszállítói illetve B2B szektor növekedési lehetőségeinek kihasználása, és ezen keresztül a munkahelyteremtő képesség biztosítása a mikro-, és KKV szektor szereplőinek,
- e szektorok belföldi és export versenyképességének a javítása,
- a fekete illetve szürkegazdaság kifehéritése,
- a lánctartozások mérséklése,
- a vállalkozások üzleti kultúrájának, stabil, veszteségtudatos fejlődése, amely fontos tényező az egész nemzetgazdaság működési biztonságához is.

Fontos törekvésünk továbbá, hogy a faktoring finanszírozás jogi környezete segítse elő az igénybe vevő ügyfelek biztonságát, tükrözze ennek a szektornak a transzparenciáját, ezekkel is elősegítve az ágazat fejlődését.

- Jelenleg a hitel és pénzügyi törvény nem tesz különbséget a pénzügyi faktoring illetve a work out típusú, portfólió tisztítási célú problémás követelések vásárlása között, holott két eltérő, más gazdasági tartalommal bíró szolgáltatásról van szó. A pénzügyi faktoring során az ügyfél finanszírozási és szakszerű követeléskezelés igénybevételi céllal rendszeresen átruházza követelését a faktorcégre. A vállalkozások célja ezzel aktív értékesítési politika támogatása illetve ennek révén alkalmazkodni tud a halasztott fizetési követelményeket támogató beszállítói környezet igényeihez. A kétes vagy bizonytalan követelések engedményezése ezzel szemben alkalmi jellegű, hiszen egyetlen egy cégnek sem célja rendszeres kétes követelések „előállításá”. Bár a követelés vásárlója rendszeresen vásárol ilyen követeléseket, az engedményezés célja az értékmentés, a rossz követelésektől és az azzal járó költséges és bizonytalan kimenetelű behajtástól való megszabadulás. A törvény jelenlegi szövege azzal, hogy összemosza a két tevékenységet, piaci zavarokat okoz nem csak szolgáltatói oldalnak, hanem a természetes ügyfélkört jelentő kis- és középvállalatok részére is.
- Ide kapcsolódik az is, hogy mivel azonos a megnevezés, és éppen a mai időkben sok a lakossági devizatörlesztéses ügy, gyakran előfordul, hogy a lakossági ügyfelek törlesztési problémák miatt valamilyen „faktornak” nevezett céggel kerülnek adós kapcsolatba. Ezáltal lakossági körben gyakran téves és kedvezőtlen, kép alakul ki a faktoringról.
- Más természetű jogi problémánk a következő: némely esetben egy-egy kereskedelmi lánc nem engedi meg ügyfeleinek a faktorpartner szabad megválasztását. Ezért szeretnénk elérni olyan jogszabályi biztonságot is, ami kizárja, hogy a vevő megtiltsa beszállítójának a faktorpartner szabad megválasztását. E tekintetben az új Ptk. életbelépéséhez fűzünk reményeket.

Budapest, 2012. február 17.